

Becsüljük meg jobban a bányagépeket

Néhány gondolat a Várpalotai Szénbányászati Tröszt műszaki fejlesztésének tervszerűségéről

A műszaki fejlesztés jövő fejlődésünk alapja és csak a technikai színvonal tervszerű növelésével valósíthatók meg azok a feladatok, amelyeket a párt Központi Bizottsága március 6-i határozatában a magyar szénbányászat számára világosan kitűzött.

E gondolat jegyében látogatunk el a Várpalotai Szénbányászati Trösztözhöz és két napos vizsgálat után néhány megjegyzést szeretnénk fűzni a várpalotai bányászok műszaki fejlesztésben kifejtett munkájához, terveihez.

A tröszt műszaki vezetése néhány évvel ezelőtt nagy problémát állított. Ferenc- és Ernőbányán évtizedeken át csak a felsőpad szénét bányászták. A jelentős mennyiségű alsópadi szénvagyon felszínre hozása igen nagy feladatot jelentett, s számos szakember vélekedett úgy, hogy ez nem is fog sikerülni. A szinte megoldhatatlannak vélt feladattal megküzdöttek és az alsópadi frontfejtések belépése ellenére arra törekedtek, hogy a legfontosabb gazdasági mutatók alakulásánál lényeges visszaesés ne következzen be. Ezt a feladatot a várpalotai bányászok megoldották. Ésszerűen alkalmazott üzemi koncentrációk bevezetésével (hosszúkitűzésű frontok, egyenes-szállítású útvonalak biztosítása) és általában a tervszerű munka továbbfejlesztésével elérték, hogy az 1956-57. évi átmeneti visszaesés után állandó folyamatos javulás tapasztalható a teljesítmények és a legtöbb gazdasági mutató alakulásában. Az elért eredményekért a műszaki és fizikai dolgozókat egyaránt dicséret illeti.

Az alsópadi frontfejtések bevezetésével párhuzamosan folyt az elővájások gépesítésének kísérlete. Az F-4-es fejtőgépek alkalmazásával érték is el eredményeket. A tapasztalat azt igazolja, hogy ezek a gépek beváltak Várpalotán. Azok a bányászok, akik dolgoztak F-4-es gépekkel, elismeréssel nyilatkoznak róla. Az egyik vajúr elmondta, hogy 2 szakban havonta átlagosan 160-180 métert hajtottak ki a géppel, s ezzel a teljesítménnyel akkor országos viszonylatban második helyet küzdöttek ki maguknak. Az országos első helyezett is Várpalotáról került ki, s ezt a megtisztelő helyet a Csősz-brigád hosszú időn keresztül tartotta. Az F-4-es gépektől nem idegenkednek a bányászok, s ez megletszik az eredményeken is. 1957-ben 17 400, 1958-ban 23 400 folyómétert hajtottak ki géppel, az idén előreláthatólag meghaladják a 30 000 folyómétert. Jelenleg a széntelep felső padjában az elővájások zömét hajthatják ki fejtőgépekkel. El kell érni, hogy az üzemek állományában lévő 8 darab F-4-es gépből legalább 6-7 darab folyamatosan és állandóan üzemeljen, az eddigi átlagos 4-5-tel szemben. Gondosan és előreláthatóan kell megtervezni a gépek üzemeltetési helyét. Ez nemcsak a tröszt műszaki osztályának feladata, hanem az egyes bányák műszaki vezetőinek is. Ezenkívül fontos feladat a gépek pótalkatrészekkel való ellátásának megszervezése.

Az elővájási munkák gépesítése szempontjából figyelemre méltó a Mészáros-féle körvágathajtó gép üzemi kísérlete. Ez a gép a kikísérletezésére fordítandó fáradságot ugyancsak megérdemelné. Sajnos nem veszik eléggé figyelembe azt az általános ismert tény, hogy a bányászatban nemcsak megtervezni kell tudni egy új gépet, hanem annak bevezetése igen sok gondot és fáradságot igényel. Nemcsak a gépnek kell idomulni a bányászati körülményeihez, hanem ala-

kítani kell és ha lehet ezt a ki-fejezést használni — ki kell „kísérletezni” a megfelelő bányászati műszaki technológiai előírásokat. A gép munkahelyét sokkal sűrűbben kellene látogatni a gépészekkel együtt a bánya műszaki dolgozóinak is. Mert nekik kell megoldani például az ideiglenes biztosítás módját és sok más aprónak látszó, de a kísérlet szempontjából döntő jelentőségű problémát.

Ilyen kérdés az is, hogy a gép egyenes irányú járatását is ki kell kísérletezni. Itt történik ki arra is, hogy a műszaki fejlesztés eredményeinek — a kísérletek lefolytatásának regisztrálásánál sokkal nagyobb mérvű adatgyűjtést tartanánk helyesnek. A bevezetésre kerülő gépek és új eljárások helyzetét és körülményeit egészen pontosan és műszakharmadról műszakharmadra jelenteni és folyamatosan értékelni kell. A gép tulajdonságainak, esetleges hibáinak és általában műszaki fejlesztési új eljárások eredményeinek megismerése nem bürokratikus többletmunka, hanem elengedhetetlenül fontos feladat.

A tröszt műszaki vezetői a műszaki fejlesztés tervezésénél fontos szerepet játszó állapotok meg. Legfontosabb volt — a már megoldottnak mondható alsópadi fejtés kérdése. A következő súlyponti kérdés — az elővájások gépesítésének megindítása után — a frontfejtések gépesítése. A termelés közel 80 százalékát adó frontfejtésekben a nehéz fizikai munka csökkentése a legszebb és jelenleg a legdöntőbb jelentőségű feladat.

A továbbhaladás kulcspontra, előfeltétele a fejtések korszerű biztosításának megoldása. Csak ezután — s ha majd ebben kellő jártasságra tesznek szert a műszaki középkezelők és munkások egyaránt — jöhet a következő lépés, a felrakás és jövesztés gépesítése. A közelmúltban 2 darab Hidasi rakodógépet kapott Várpalota. Egyiket Herenden alkalmazzák, a másikat a minisztérium kérésére átadták az olajbányászatnak, mert nem tudták a gép kihasználását biztosítani, nem tudták munkahelyet biztosítani számára. A lánctalpas rakodógép igazi területei a tömegtermelő munkahelyek, amelyek közül először a kamrafejtés jöhet számításba. Várpalotán kamrafejtést csak igen ritkán — a frontok mellett elmaradt kisebb területek leművelésére alkalmaznak. Frontfejtésekben a rakodó- és fejtőgépek használatának előfeltétele a korszerű biztosítással előállított támentes homlok. Ennek érdekében már tettek kezdeti lépéseket.

Elsősorban is meg kell emléteni, hogy az Ernő-bányához tartozó volt tanmezőben lévő 20 méteres kísérleti fronton már támentes homlok — acéltámmal és acél süveggerendával biztosítva — teszi lehetővé a kísérleteket a Martinkó-féle fejtő-rakodógép számára. Véleményünk szerint ezek a kísérletek jelentik Várpalota számára a jövőt, amelyben két fontos feladat megoldása a cél: a fejtések korszerű biztosítása és a kemény talpszén gépi jövesztése.

Tulajdonképpen Várpalotán a fejtések korszerű biztosítására már sokkal régebben történt kezdeményezés. A frontokon több éve alkalmaznak vastámokat. A vastámokkal való munka tehát a dolgozók előtt nem új — bár tény, hogy a régi formában, a fával vegyesen beépített vastámok nem sok előnyt és nem sok fajlagos bányafa megtakarítást eredményeztek. A fa- és vastámmal vegyesen alátámasztott és különben is egyenetlen és kis szí-

lárságú főte kezelésénél a vastámok alkalmazása nem járható különösebb eredményekkel.

Sajnálatos az a tény, hogy az S. II.-bányában és más üzemeknél a teljesen vastámmal és süveggerendával biztosított frontok nem hozták meg a várt — és véleményünk szerint — feltétlen várható eredményeket. S. II.-bányán azok a dolgozók, akik a felsőpadi fronton a korszerű biztosítással dolgoztak — elmondották az új biztosítási mód előnyeit, de elmondották a nehézségeket is, amelyek elsősorban a támmok és gerendák visszarállásánál jelentkeztek. A laza, törmelkes főte teljesen körülfollyta a vastámokat és sokszor csak nehéz munkával sikerült „kiásni” azokat. Emiatt kisebb volt a front előrehaladási sebessége, ami továbbbi nyomásnövekedéssel jár. Ezt a gondolatmenetet azonban meg kell fordítanunk: azért kerültek omlásba a támmok, mert a nem megfelelő telepítettség miatt nem volt kellő frontbeállás és a nyomás utolérte őket. Újabb próbálkozások helyett a kísérleteket abbahagyták.

A néhány nap múlva meginduló kísérleteknél meg kellene próbálni az optimális telepítettség mellett a sűrű főtebeállást, a homlok mentén jelentkező lazulás gondos megelőzését és amennyiben a talp puha, papucsfa alkalmazását.

Nem szabad megelégedezni egy nagyon fontos tényezővel: a kísérleteket azzal az izgalommal teli szemlélettel kell végezni, ahogy néhány évvel ezelőtt a termelési terv teljesítéséért küzdöttek a bányánál. A tröszt műszaki vezetői tisztán látják a cél fontosságát, de rövid látogatásunk során azt tapasztaltuk, hogy az üzemek műszaki vezetői és középkezelői — éppen akik maguk is nagyon sokat tehetnek az új győzelem érdekében — még nem ismerték fel a fejtések korszerű biztosításának létfontosságát. Az izgalommal teli várakozás helyett közöny, sőt idegenkedés mutatkozik náluk. Nem nézik a jövőt, csak a jelenlegi terv könnyűszerrel való teljesítését. Az üzemi kísérleteket felesleges tehernek tekintik.

Igaz, hogy a kialakult technikai módszerek nyugodt és biztos üzemvezetést jelentenek, de az is igaz, hogy így a fajlagos fogyasztás terén nincs javulás, sőt — remélhetőleg átmenetileg — rosszabbodás jelei mutatkoznak. Várpalota szerencsés helyzetben van, a korszerű biztosításhoz szükséges vastámok, acélgerendák rendelkezésükre állnak. Más bányáknál örömmel fogadnák ezeket. A minisztérium más üzemekhez akarta küldeni, tekintve, hogy Várpalotán jelenleg csak egy része van beépítve. A tröszt igazgatója, főmérnöke, műszaki osztályvezetője — nagyon helyesen — fogal-körömmel ragaszkodik hozzá. A gyors eredményekhez a dolgozók, az üzemek műszaki vezetői és középkezelőinek egyetértése, segítőkészsége, sőt szívós küzdelme is kell. Ezt kell átérteni mindazoknak, akiknek csak a legkisebb közük van, vagy lesz a korszerűen biztosított frontfejtés kialakításához, meghonosításához. Tőlük is függ a siker, s a sikertől a további előrehaladás, a frontfejtés gépesítése, a Martinkó-féle fejtő-rakodógép, a Hidasi rakodógép alkalmazása, a nehéz fizikai munka megkönnyítése érdekében.

A régebbi bányászok bizonyára emlékeznek, milyen nehezen ment az áttérés a kamrafejtésről a frontfejtésre, vagy nem is sok idővel ezelőtt milyen kemény munkát, nagyon sok erőt, akaratot követelt az alsópadi leművelésének megoldása. Az új, az ismeretlen módszerek elterjesztése

Az Inotai Alumíniumkohó teljesítette kongresszusi felajánlását

Az Inotai Alumíniumkohó igazgatója tegnap délelőtt táviratban jelentette be: „Vállalatunk, az Inotai Alu-

míniumkohó dolgozói szeptember 24-én befejezték a pártkongresszus tiszteletére tett felajánlás teljesítését.”

Három hónappal a műszaki fejlesztési ankét után Halimbán

A Bakonyi Bauxitbányánál július második felében rendezték meg a műszaki fejlesztési ankétot. Az ankétot részt vevők több hiányosságot tártak fel és több olyan intézkedést javasoltak, ami előbbre viszi a műszaki fejlesztés ügyét. Most azért látogatunk el Halimbára, hogy meggyőződjünk róla, azóta milyen változások történtek.

Az ankétot elég súllyal foglalkoztak a robbantásos jövesztés kérdésével. A robbantásos eljárás bevezetésére ugyanis már korábban tervet dolgoztak ki, azonban az ankét időpontjára nem történt kellő erélyes intézkedés, hogy az teljes egészében megvalósuljon. A határvölgyi üzemszében éppen a robbantásos eljárás bevezetésével jelentősen növekedett a produktív teljesítmény, míg a Cseres-aknánál, ahol nem foglalkoztak kellő súllyal vele, csökkent.

Ma már más a helyzet. Amíg az év elején a mélyműveléses termelésnek csak 4,4 százalékát jövesztették robbantásos eljárással, augusztusban már 35,5 százalékát.

Az új eljárás haszna a produktív teljesítmények alakulásában is megletszik. Év elejétől 430 kilogrammal növekedett a műszaki teljesítmény. Talán még közelebb, amit Kozma Lajos elvtárs, a határvölgyi üzemsz vezetőjétől hallottunk.

A 12-es csapat például három keménységű érben eléri a robbantással azt a teljesítményt, amit a 26-os csapat egyes keménységű érben robbantás nélkül.

A bauxitbányászat egyik legégetőbb kérdése a rakodás gépesítése. Az érc tulajdonságánál fogva az eddig ismert rakodógépek nem tudták kellően hasznosítani. Ezzel a kérdéssel behatóan foglalkoztak a Bakonyi Bauxitbányánál.

Júliusban kipróbálták Almási elvtárs, az üzemi főmérnöke, és Sebők elvtárs, az üzemi gépészeti vezetője által szerkesztett rakodógépet. Ez a gép most a Bányászati Kutatóintézet áttervezése alatt áll.

Készült egy másik kísérleti gép is, amit már üzem közben sikerült meglátogatnunk. Ennek a

szervezői Kanizsai József igazgató, Solymos Mihály mérnök és Tilger István főművezető. Az első kísérletek bebizonyították, hogy a gépek megvan a létjogosultsága.

Bebizonyította előnyeit, és megmutatta mindazt a gátló körülményt, amit még a módosításokkal el kell tüntetni. Hogy életrevaló, azt az is bizonyítja, hogy öt perc alatt megrakott egy csillét.

Az ankétot szóba került az is, hogy alacsony a vállalatnál a bagerok kihasználási foka. Persze ezt sok körülmény befolyásolja. Egyrészt a kívánt minőség előállítása megköveteli az arányos keverést, ami miatt több baggert kell kisebb teljesítménnyel működtetni. Ennek ellenére

az ütemterv megvalósulása folytán az év elejétől több, mint másfélszeres javulás tapasztalható. További javulást eredményezne a bager kihasználásban a szállítási kapacitás növelése.

Az egyes bányáknál is tettek különböző intézkedéseket a műszaki fejlesztés érdekében. Különösen megletszik ez a határvölgyi üzemsz. A Dorottya III. üzemszben például egyszerűsítették a szállítást.

Seregélyes Kálmán és Orbán Tibor bányamérnökök új fejtési rendszert dolgoztak ki, olyant, ami a frontfejtés és kamrafejtés módszerének az előnyeit egyesíti.

Nem kis mértékben járultak hozzá ezek a műszaki intézkedések ahhoz, hogy a határvölgyi üzemszben hat forrinnal sikerült csökkenteni a tonnákénti önköltségét.

A Bakonyi Bauxitbányánál tehát már megtették az első lépéseket a nagyfokú műszaki fejlesztés érdekében. Ennek a munkának azonban a feladatok növekedéséhez mérten fokozódni kell. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a jövő évben már harminc százalékkal nagyobb termelést vár az ország ettől a vállalatától. Az ötéves terv végére pedig a jelenlegi termelés kétszeresét. Ez pedig csak a nagyfokú műszaki fejlesztéssel valósítható meg.

Bodó János

mindig nehéz volt, s nehéz most is. Végten sok türelem kell a győzelemhez. Nem szabad elkedvetlenedni a kezdeti nehézségek láttán, nem szabad feladni a harcot, mint ahogy az S. II.-ben is tették.

Szem előtt kell tartani hogy a korszerű fejtési biztosítás sok lehetőségét nyújt a továbbfejüléshez. A vastámok, acélgerendák alkalmazásával jelentős mennyiségű fát lehet megtakarítani a frontfejtésekben, s a jövesztő és rakodó munka gépesítése újabb előrehaladást jelent a nehéz fizikai munka kiküszöbölésében. E cél érdekében indultak meg a kísérletek a Martinkó elvtárs által szerkesztett fejtő-rakodógéppel, amely a fronthomlokra a kemény és nehezen jöveszhető talpszén jövesztését és rakodását oldja meg. A kísérleti gép külszíni próbáknál mintegy 300 folyómétert, földalatti kísérleteknél több mint 200 métert haladt előre. Fontos lenne folyamatos üzemeltetéssel a gép előnyös tulajdonságainak és fogyatékságainak mielőbbi megállapítása — a prototípusok mielőbbi legyártása, hogy minél hamarabb megindul-

hasson a megfelelő fejtési technológia kialakítása. A gép üzemeltetésének előfeltétele — ismét hangsúlyozni kell — a frontfejtésben a támentes homlok biztosítása.

A korszerű fejtési biztosítás sok lehetőséget ad a továbbfejülésre, a műszaki fejlesztés előrehaladásához.

Nem szabad elfelejteni, aki megáll — amellet elrohan az élet — és végülis lemarad! A várpalotaiak — akik már eddig is sok eredményt könyvelhettek el — bizonyára nem akarják ezt. Az előrehaladás feltételei náluk is biztosítottak, s közös akarattal, — ha kezdetben nem is simán — tovább juthatnak a megkezdett úton.

Két napos üzemlátogatással nem lehet tiszta képét alkotni olyan nagy üzem életéről, mint a Várpalotai Szénbányászati Tröszt — mégis úgy érezzük, hogy nem volt érdektelen néhány gondolat — bányomás papíra vetése, a várpalotai bányászok műszaki fejlesztéséről.

Lugosi György —
Mike Tiborné